

Конгресс

Юрий КОКОВ:

Битеу чырмаулагъа да къарамай, экономикабыз ышангылы айнытыла, социал бөлүмде жанжыртыу жумушла толтурулду

Тонене Нальчикде Алы Шогенуков аты Къабарты драма драма театры Черкесилиени халкъа аралы ассоциациясынын XII конгресси бардырылганды. Анга Европаны къараллары, Сирияны, Иорданияны, Абхазияны делегациялары, РФ-де адыгга жашаган регионланы келечилери кытышылганды.

Республиканы Башчысы адыгга кыйда жашасала да, Россия-балмыкылагы энци эс бурганлай, болушханлай турлукубуз. КъМР-ни оюнулары Россияны регионларына, тыш къараллагы жолоучулукларыны кезиунде адыгга жамауат бла тобеушюлини дайыма да бардырадыла. Бу иште уа РФ-ни Тыш къаралланы ишлери жаны бла министрствосу да бийик багы береди», - деп чертгенди ол.

Республиканы Башчысы адыгга кыйда жашасала да, Россия-балмыкылагы энци эс бурганлай, болушханлай турлукубуз. КъМР-ни оюнулары Россияны регионларына, тыш къараллагы жолоучулукларыны кезиунде адыгга жамауат бла тобеушюлини дайыма да бардырадыла. Бу иште уа РФ-ни Тыш къаралланы ишлери жаны бла министрствосу да бийик багы береди», - деп чертгенди ол.

Сезоню ахырында Юрий Коков КъМР-де жашаган битеу миллетле да бир бирге журмет этгенлерин, республиканы айнытууну баш аманга кытышылганды болганын айтханды. «Битеу чырмаулагъа да къарамай, экономика ышангылы айнытыла, социальный сферада жанжыртыу жумушла толтурулду, кыралда инвесторлары сейирлерин республикага улуду. Биз битеу дунияга да башка миллетле бла келишмюкде жашай билгенбизин, сабийлербизин келир жашуларын кыюлайты эталгыгыбызны кертотгенбиз. РФ-ни башка регионлары, тыш кыралла бла, биринчиден а, бир журтлуларыбыз жашаган жерле бла бирге ишлерге хазырбуз, не жаны бла да ачыкбуз. МЧА-ны биогонню жыйлыуу бу иште кенг жолла ачар деп ышанам», - дегенди Юрий Коков.

лы тобеушюно Адыглары конюно алында бардыруу иги төреге айланынганын, ол кыралны регионларындын, тышандан да миллетни келечилерин бирикдирге себеплик этгенни черттенди. «Бу эки иш уа адыг халкыны миллетлигин сакларга, культураны айнытырга, гуманитар, экономика байламлыкларыны кочлеге бурлуштула», - дегенди ол.

Республиканы Башчысы адыгга кыйда жашасала да, Россия-балмыкылагы энци эс бурганлай, болушханлай турлукубуз. КъМР-ни оюнулары Россияны регионларына, тыш къараллагы жолоучулукларыны кезиунде адыгга жамауат бла тобеушюлини дайыма да бардырадыла. Бу иште уа РФ-ни Тыш къаралланы ишлери жаны бла министрствосу да бийик багы береди», - деп чертгенди ол.

Сезоню ахырында Юрий Коков КъМР-де жашаган битеу миллетле да бир бирге журмет этгенлерин, республиканы айнытууну баш аманга кытышылганды болганын айтханды. «Битеу чырмаулагъа да къарамай, экономика ышангылы айнытыла, социальный сферада жанжыртыу жумушла толтурулду, кыралда инвесторлары сейирлерин республикага улуду. Биз битеу дунияга да башка миллетле бла келишмюкде жашай билгенбизин, сабийлербизин келир жашуларын кыюлайты эталгыгыбызны кертотгенбиз. РФ-ни башка регионлары, тыш кыралла бла, биринчиден а, бир журтлуларыбыз жашаган жерле бла бирге ишлерге хазырбуз, не жаны бла да ачыкбуз. МЧА-ны биогонню жыйлыуу бу иште кенг жолла ачар деп ышанам», - дегенди Юрий Коков.

Конгресси пленар жыйлыуунда РФ-ни Президентини Шимал-Кавказ федерал округда топу эркинлик келечиси Россияни Жигити Александр Матовникову, Къарамай-Черкес эм Адыгген республикалы башчылары Темревланы Рашидини бла Мурат Кумпиловуну алгышталулары да окулганды.

КОНЦЕРТ

Ариу тилекле, субай тепсеуле, мамыркыкыга бла шуёхлукыга жораланган жырла

Тонене Музыка театры Адыглары (черкесилиени) конюно кыуанчы халда белгилегенди. Концерт залыга кирген жерде Руслан Маслюевни кыямидан суратларындын, КъМР-ни Миллет музейинин экспонатларын, бу жерли эмда тыш кыраллы художниклени чыгармаларындын кермюч да кыралганды.

МЧА-ны президентине жангдын айырылганы Хаути Хазиртовни жыйлыган халкыны, тыш кыралладан, къошу республикаладан келген къонокыны да алгышлаганды. «Республиканы жеринде кел миллетлени келечилери бир бирлери бла шуёхлукда, бир бирни анылап жашаганын кел жылла озгандыла. Мындан ары да болугу алыды. Биогон да залда асам миллетлени келечилери отурдыла. Сау болугуз бизни кыуанчыбызга кытышылганды», - дегенди.

Хаути Сохроков Къабарты-Малкъарны биринчи президенти Валерий Коковну бу жаны бла оюмларын эсгергенди. Андан сора КъМР-ни Башчысы Юрий Коковха бу конюно кыуарулына себеплик этгени конюно ырызылгытын билдиргенди. Байрам халкыларыбызны бирикдиргенин кытапак айтты, ол республиканы жамауатан, кыонокыны да 20 сентябрьде кыуангыны ишлеге тире кытышылганды чакырганды.

Сажнагы, бир бирлерин алышындарга, жырычыла, тепсеу кыуаумла да чыгъа адыла.

Артисте Жабаланы Замирагъа, Азамат Цавкилова, Ольга Сокуровагъа, Амирхан Хавлачева, Светлана Хагалоговага, Артур Дышевкоха кыуаручула не заманда да толкун кыарсла бла тобеучюдоле. Бу жол да алыны ариу номерлери залда отурганла упу кейлюей кыюмландыла. Сергей Назуровни уа иги косокго дереи сахнадан жибермей тургандыла. «Терк кызыкпыла», «Кабардинка», «Шагди» ансамбльде да байрамны ариу жасагандыла.

Концертни кезиунде ингири бардыргыла адыглары миллет тамырларыны, алыны энчиликлерини, адет-төрелерини юсерлерин айтып кой тургандыла. Сержок, ол жаш телиюно арсында кетти оюмлары, тоунетлени тохташдыргыла себеплик этген иш эди. Ахырында Къабарты-Малкъар Россияге кыошулганыны 400-жыллык майдашында 20 сентябрьде байрам, 21 сентябрьде уа чарилле кыуарлыкларын билдиргенди эмда жамауатны алагъа кытышылганды чакыргандыла.

ХОПЛАНЫ Марьянт. Суратланы автор алганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.А. Коковну Адыглары (черкесилиени) конюно бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамауаты! Битеу жеринден бизни Адыглары (черкесилиени) конюно бла алгышлайма! Бу байрам республиканы жашауунда жамауат магыналыгга саналады. Ол адыг халкыны узук ёмюрлю жолун белгилейди, аны энчиликгин саклауу, миллетни маданият айныуу, Къабарты-Малкъар тарых журтлары болган халкъла бла келишмюклекти кочлеу бла байламыды. Бу маганалы ворослагъа биз не заманда да эс бургалый келебиз.

Адыглары (черкесилиени) конюнери белгилеу адыг этносу биригуюне, ахшы конюнулукъ төрелени кочлеуге, бир бирни айныууну эс хурметлеу ёсдорюуге себеп болугууны ийнанам.

Адыг халкыга, республикада жашаганыны барысына да мамыркык, насип, саулукукъ эсенлик тилейле.

Тобеушюле

Къаршы байламлыкыда урунуу магынасы чертилгенди

Правтеуствонун ююнде Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коков Халкъла аралы черкес ассоциацияны таматарлары эмда 19 сентябрьде Нальчикде ачылган МЧА-ны конгрессини келечилери бла тобеушгенди. Анга МЧА-ны президенти Хаути Сохроков, адыг поэт, Адыгеяны, КъМР-ни, КъЧР-ни халкъ жазычуусу, СССР-ни, Россияни адабият эм искусство жаны бла Къырал сауыгаларны лауреаты, жамауат күүлукчу Исхак Маубаш, МЧА-ны вице-президентлери Реджами Бурса, Арфан Барск, МЧА-ны исполкомуну келечилери Умит Дичев, Мухаммад Хакуз, Зухр Тухач, Иорданияны келечиси Зухдий Джанбек, Кавказ ообществоланы европа федерациясыны председателандыла. Къабарты-Малкъарны ююнден айта, конгрессни делегатлары мында миллетле аралы келишмюк бийик даражада болганын, социал-экономика жаны бла жетишмилени, жашау болуамалы игилендирер конюно бардырылганды.

КъМР-ни Башчысы Ю.А. Коков Россияни суд приставларыны федерал службысыны директоруну орунбасары В.В. Воронкин бла иччи тобеушге бардырганды. Регион бюджетке къошууда, кыр политиканы тапандырууда, КъМР-де УФСФП-ны право нызамны саклауучу эмда контроль бардырыучу структура бла байламлыкда ишлеуно ёсдорюуге службаны жумушун игилендиреу воросла озюлгенди.

Службада халны мажал этиу воросла озюлгенди

КъМР-ни Башчысы Ю.А. Коков Россияни суд приставларыны федерал службысыны директоруну орунбасары В.В. Воронкин бла иччи тобеушге бардырганды. Регион бюджетке къошууда, кыр политиканы тапандырууда, КъМР-де УФСФП-ны право нызамны саклауучу эмда контроль бардырыучу структура бла байламлыкда ишлеуно ёсдорюуге службаны жумушун игилендиреу воросла озюлгенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правтеуствонуну пресс-службасы.

Салтылауу

Эл молкде кыйынына – тийишли багы

Россия Федерацияны Президентини 2018 жылды 10 сентябрьде чыгарылган 513-но номерли Указы бла эл молк жаны бла жеттишмиле ишлегени конюно эмда кел жылланы биринги урунганы конюно КАЗДОХОВ Альберт Биляловичге, Россия Федерацияда

Кётеге, жилекле эмда орнатарга жаралуу ичрикликени чыгаруучуланы ассоциациясыны вице-президентине, «Сады Баксана» чекленген жууалылыгы болган биринги урунганы конюно КАЗДОХОВ Альберт Биляловичге, Россия Федерацияда

Волум

Кёндеулене кыуарганы башламчыларына уголовный ишле ачылыкыдыла

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следстве органыра 18-19 сентябрьде Кёндеулене элде болган кыуарганы сылтаулары, аны кыуарганыны ачыккыла жаны бла тинтимуле бардырадыла. Аны ююсенден бизге следствие управланыны башчысыны тамата болушкучу-су юстицияны майору Мурат Багов билдиргенди.

18 сентябрьде Къан жолда 310 жыл мындан алгъа болган сермешини белгилеуге аталган жумушлагъа кытышхан 30 аттыны Кёндеулене элде тохтагандыла. Туюшоно къоймок, нызамны саклар мурат бла элге МВД-ны эм Россияни миллет вордыяны күүлукчулары кийиргенди.

ХОПЛАНЫ Марьянт. Суратланы автор алганды.

КЕРМЮЧ

Кавказга сүймеклиги – поэтикалы суратларында

Бу күндеги Прохладна шахарда Михаил Юрьевич Лермонтовну кечючү сурат көрүнө ачылганды. Ол экспозицияга китеп коллекциясы Москва шаарда В.И. Даль атлы Россия адабияты тарыхыны кырал музейи келтиргенди. Байламгыны кыраганла уулу поэт атлы юй-музейи ишчилеридиле.

Көрмюч назмачуу 200-жылгыгына

аталады. Анга кыралыбызны көп шаарларанда, Вашингтонда бла Сантьягода да кыраганла. Михаил Юрьевич Лермонтов 1814 жылда тууп, 1841жылда ауушканды. Ол жаланда жыйрма бла жети жыл жашаганды. Ол кыска заманы ичинде нечча торло фахму юлю көргөзгөнү а сейир эттергенди. Назмачуулуктан сора да, кыра сёно устасы, драматург, худжони.

Сурат этип ол сабий заманында окуяна башлаганды. Аны ол хунерин көрүп, худжон Александр Степанович Солющикинни алганды юйге, ол жаш чыккыны юйретсин деп. Андан сора да, аны устасы Пётр Ефимович Заболотский бергенди - кеси заманыны белгилу худжониги. Ма ол кыйганды бизге поэти эки тануулу портретин да, бирин 1837 жылда, бирини а 1840 жылда ишлеп.

Михаил Юрьевич суратларын көргөнгө аламы бек жаратканды. Ол чыгармаларын караганда бла, кылам бла, жау боула бла да бирча уста этгенди. Танышлары поэт чыгармачылыгыны бу жанан кыроп кыймай, алааны аны бла да кыуандыра туруларын дайым тилгенди.

Бютюнда кеси жазган темалага, жазууларын кызылларын да сүйюп сурат этгенди ол. Андан сора да, табыг ватыны, аскерчилени, кызауат барууну, бир-бир шекларыны да сифатлар кыалдырганды эсде. Кавказга аталган ишлери да көндиле назмачуу: «Дагыстан тауларында атышуу», «Кавказ жашаудан», «Кавказны эсгеруу», «Жор аюу», «Бештуу», «Тифлискин көрмюдосу» эм башкала.

Ким да биледи поэт бу жерле бла кыала байламлы болганын, бери келгире, бизни таулада атда чабарга, бийиклеге чыгарга да кыалы сойгонин. Көп чыгармасыны жигилтерини сифатлары да мындадыла. Андан болур, баям Михаил Юрьевични бизни ата журтубузга

аталган суратларында жылуу урганы да. Ол аламы кыаллай улуу сүймеклик бла жазганы туура көрүнөди.

«Кавказ юйно көрмюдосу» деген сурат Гюржиде хазырланганы сёзсөзю. Анда кёно көксөлдөм кентиги, жери кыата бети сартгал кысыр кылааны айбаттыклары, хауаны тазалыгы, дунияны жангылыгы, таулау бла табыг ваты бергенин, бир бирлерин толтурганы көрүнөп турады.

Бирсинде уа, «Кырагыч тийресинде» деп аталганда, атыла бла жауу баргыла, жол көргөзгөчүлө, тёгерке бурма чапыракты терекле, узакда уа ак кылаа. Автор сайлаган боула да жумушакдыла. Ма быллай, көзлериңи, жүрегинги да солутхан, кыуандырган суратла ишлегенди улуу орус поэт Михаил Юрьевич Лермонтов. Аны 1825 жылда айнасы бла бери келгенде жазган «Кавказ табыг ваты» деген сабий сураты да сакыланды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Митинг

Жигитлени хурметлегендиле

Көп болмай Огыры Курда 1942 жылда Улуу Ата журт урушуну кезиюнде республиканы немиспилден кыруулай жоюлган эки совет аскерчини сюеклери табылгандыла. Аланы сый берип асырагандыла, митинг да кырагандыла.

Анга КьМР-ни Жарыкландыруу, илму эмда жаш тёлую ишлери жаңы бла министерствону ишчилери, Терк районну администрациясыны башчысы Муаед Даров, «Поисковое движение России по КБР» организацияны бёлуюно таматасы Александр Палета, «ДОСААФ России» биргиуно келечиси Хусен Маушов, Прохладна шахарда орналган энчи борну толтуруучу аскерчиле, 3-чо номерли кадет

диле, алай онжети минг адамны тас этгенди. Аскерчилени тийишлича асырагач онг болмаганды. Бюгонюкде уа ол магванлы ишн илпеучо

жоюлганланы илзеген кыйындын кыйын болады. Жери кылааныгына кыошлугандан сора да, тийишли архив материалла табылмайдыла, энчи техника, илзеу ишле бардыргач эм асырагач да ахча жокчу. Бу иш кебосинде жандаурулук халда этилди.

Россияни Президентини указы бла бийылгы жыл волонтерга жораланганды. Аны бла байламлы илзеу ишлеге кадетле да тири катышырла деп ишанырчады. Тама классланы кауумундан кыралган шолкун кесини илзеу каууму барды. Ала республиканы көп жерлеринде боладыла.

Илзеу ишлеге кыошумчулук этген жаш адамланы патриот сезимлери кючленеди эмда көтөрүлди. Жыйылуда кадетле кырал маданият-музыка программа да болганды. Совет аскерчилени жигитликлери июсонден көп аруу назмула, жырла да айтылгандыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

школ-интернатны, мектеплене окуучуларды эм юнармиячыла кыатышандыла.

Урушуну кезиюнде ол элде кыаты сермешле баргандыла. Кыабарты-Малкварда кыуалган 317-чи юкун дивизияны аскерчилери да кыазуатка кыатышы, жауны жибермеген

кыауумла толтурадыла.

«Поисковое движение России по КБР» организацияны бёлуюно таматасы, офицер, кадет шолкун юйретуюсю Сергей Камардин айтханга көре, Улуу Ата журт урушда

Россельхознадзор

Кыуртла башха жерлеге кечмеки

Кыабарты-Малкварда эм Шимал Осетия-Аланияда Россельхознадзору управлениосундан билдиргенлерине көре, Исламей, Кахун, Псынадаха эм Янтарнон элдеде жемилше Евразияны экономайкы союзуно карантин бекеттерини санына кирген восток кыуртла (Grapholita molesta Busck) табылгандыла.

Кыуртла башха жерлеге да көчмөчө, бу тийреле карантин фитосанитар зоналагы кийиргендиле.

Аны бла байламлы сагыынылган элдеде кыоркыууну кетерира бир кыауум комплекс иш бардырылгыкды:

1. Жемилшени эмда битимлени башха регионга чыгаргыра жараркы туюкюдо.

2. Профилактика халда жимылган жемилше бла битимле кыуртланы кыурутурча химикат себилкиди;

3. Феромон амап бла кыуртланы эркектерин тутарча иш кыуурылгыкды;

4. Кыуртла тёлю чыгаргандарындан сора 15-20 суткадан аланы кыурутурча битимле энчи препаратла чачдырылгыкдыла;

5. Кыуртланы кыурутурча агротехника ишле этилликдиле;

6. Тюшген жемилшени жарашдыргач неча жерге 40-50 сантиметрге басдыруу;

Туринири кыуууны халда очылууна Элбрус районну администрациясыны бла Кыабарты-Малкварны Спорт министерствосуну келечилери, белгилу спортчула келликди. Ачылуу 22 сентябрьде 15:00 сагатта болуукду.

Кыабарты-Малкварда эм Шимал Осетия-Аланияда Россельхознадзору управлениосуну пресслужбасы.

Эришну

Жюзден аслам гёжеф кыатышырыкды

Тырынууузда «Геолог» спорт комплекседе 21-23 сентябрьде грек-рим тугушундан би-Туринири кыууны халда очылууна Элбрус районну администрациясыны бла Кыабарты-Малкварны Спорт министерствосуну келечилери, белгилу спортчула келликди. Ачылуу 22 сентябрьде 15:00 сагатта болуукду.

Эришну СКФО-ну бла ЮФО-ну регионалырдын 18 жыйыны толгун эм андан тамата 100-ден аслам гёжеф кыатышырыкды, аланы спорт даражалары спортну устасына кандидат

дан гиче болуук туюкюдо.

Туринири кыууны халда очылууна Элбрус районну администрациясыны бла Кыабарты-Малкварны Спорт министерствосуну келечилери, белгилу спортчула келликди. Ачылуу 22 сентябрьде 15:00 сагатта болуукду.

Алиса ТАРИК, Элбрус районну администрациясыны пресслужбасыны башчысы.

Театр

Оюнну, юкюню байрам

Куйликюни Кыайсын атлы Малквар кырал драма театр 82-чи театр сезону А. Айгарову пессасына көре «Кыра жин» деген спектакль бла ачады. Артист кыауум сахна искусствону, чамны, тую-юнню сүйөгөнени 27 сентябрьде Кырал концерт залда саклайды.

Соруулар болганыла бу телефон номерлеге элешилсе: 8(8662) 96-85-50; 8-938 691-25-39.

Туринири кыууны халда очылууна Элбрус районну администрациясыны бла Кыабарты-Малкварны Спорт министерствосуну келечилери, белгилу спортчула келликди. Ачылуу 22 сентябрьде 15:00 сагатта болуукду.

УЧРЕДИТЕЛГЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКВАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУШАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНЫ УРАЗЛАНЫ Нахабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЫЗЛАНЫ Борис (жаууалы секретары),
МОКШАЛАНЫ Суура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УБАШАЛАНЫ Мурат

ТЕЛЕФОНЫ:
Редактору примчалы - 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретары - 49-93-62, Корреспондери - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМТЕРИ:
Поштиска эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Кулчура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучулар бла байламчыла хужуктоку эм жазгыла - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72, Тилмачла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызгаты жорюгөйдү.
Көп жазгыла редакция этилмей эм ала артка кытарылмайдыла.

Газетте басылган материалла атылганы оюмла редакция оюму бла келишмесе болуукду. Алада айтканын хар зат юкюн Россия Федерацияны Басманы юсюндө законду тийишлича материалла авторлары кесилери жоюуладыла.

Редакция авторлардан 400 гачт айнады (машина бла жазгыла 5-6 бет) кепно талганды.

Газет Басманы эм азаматы информация эришилери кыруула жаңы бла Кыабарты-Малквар регион ишпендеди 2016 жылдан 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер - ПН № ТУ 07-00118. Индекс - 51532

Газетин басмагы «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы халар этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясыла басмаланганды.
Исламай шаар, Ленин аты проспекти, 33

Газеттин ислерин тапкыруу юкюн КьМР-ни почта связыны федеральнай Управленисы жууаптыла.
Телефон: 76-01-21

Газеттин роингагы сайту юкюн КьМР-ни «Росстат» ашкерюо обществосу жууаптыла.
Телефон: 42-69-34

Газет халыкка юч керс чыгыла - тугурго, орта, шабат кюнесде.

Номерте графике көре 19 00 сагатта кыол салындаы. 20 00 сагатта кыол салынгандаы

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясыла басмаланганды.
Исламай шаар, Ленин аты проспекти, 33

Газеттин ислерин тапкыруу юкюн КьМР-ни почта связыны федеральнай Управленисы жууаптыла.
Телефон: 76-01-21

Газеттин роингагы сайту юкюн КьМР-ни «Росстат» ашкерюо обществосу жууаптыла.
Телефон: 42-69-34

Газет халыкка юч керс чыгыла - тугурго, орта, шабат кюнесде.

Тиражы 1421 эсэ. Заказ № 938 (4-чо бет) - корреспондери.

Багысы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛГЕНИ АДРЕСИ:

36000, Назьик шаар,
Ленин аты проспекти, 5.
электрон почта:
elbor_50@mail.ru